

P. z dnia 10 lutego 2014r nr PT- (...) - (...). Prawomocnym zaś postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie I SA (...) Wojewódzki Sąd Administracyjny w P. odrzucił skargę P. H. (2) na ostateczną decyzję organu drugiej instancji.

Wierzytelności z tytułu podatku od towarów usług za 2009r. stwierdzona została ostateczną decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 czerwca 2015 PP- (...) a za rok 2010 decyzją Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 26 czerwca 2015r. nr. (...) utrzymaną w mocy ostateczną decyzję Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 9 grudnia 2015r. nr (...).

Wierzytelność z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2008r. została stwierdzona wystawionym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. tytułem wykonawczym o nr. (...) a następnie stwierdzona ostateczną decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej P. z dnia 6 lutego 2014r. nr (...)

Wierzytelność z tytułu podatku dochodowego według stawki 19% od dochodów osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą lub działy specjalne produkcji rolnej za 2010r. została stwierdzona wystawionym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. tytułem wykonawczym o nr. (...) a następnie decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 5 lutego 2016r. nr. (...) utrzymaną w mocy ostateczną decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 16 listopada 2016r. nr. (...).

Dalej powód podał iż na podstawie umowy sprzedaży z dnia 14 czerwca 2012 roku zawartej w formie aktu notarialnego w kancelarii notarialnej E. W. pomiędzy P. H. (1) a pozwanym ten pierwszy zbyła rzecz J. K. (1) będącym kuzynem zbywcy spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku nr. 14 przy ulicy (...) w P. składającego się z dwóch [pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki o powierzchni 45,60 m² znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P..

W ocenie powoda czynność dokonana przez jego dłużnika została dokonana z pokrzywdzeniem go jako wierzyciela, gdyż w dacie dokonania zaskarżonej czynności prawnej P. H. (1) był niewypłacalny a dokonana czynność znacząco utrudniła powodowi zaspokojenie swoich wierzytelności tym bardziej iż przedmiot tej czynności stanowił praktycznie jedyny składnik majątkowy przedstawiający istotną wartość, co do którego mogłaby zostać skierowana egzekucja. Ponadto w ocenie powoda dłużnik – P. H. (2) dokonując czynności działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Powód podniósł ponadto iż z uwagi na wskazane wyżej okoliczności należy przyjąć iż dla oceny wiedzy pozwanego o działaniu dłużnika zastosowanie znajduje treść art. 527§3 z uwagi na to iż dłużnik i pozwany są kuzynami co pozwala na uznanie iż są oni w stosunku do siebie osobami bliskimi.

Na rozprawie w dniu 7marca 2018 roku (k-419) pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. H. (1) działalność gospodarczą prowadził od 2005 roku. Początkowo prowadził wraz ze współniczką sklep a od 2007 roku prowadził działalność gospodarczą pod nazwą firmy (...) której głównym przedmiotem było świadczenie usług napraw, regeneracji i modernizacji elementów maszyn. W tej ostatniej firmie zatrudniał 9 pracowników oraz poza P. gdzie mieściła się siedziba firmy posiadał jeszcze filię na Śląsku. W ocenie członków swojej rodziny uchodził za osobę majątną. W tym czasie pozostawał w związku z K. z którą w 2016 roku zawarł związek małżeński.

P. H. (2) razem ze swoją przyszłą żoną zamieszkiwał w spółdzielczym własnościowym mieszkaniu położonym ulicy (...) w P.. Mieszkanie to składało się z dwóch pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki o powierzchni 45,60 m². W 2012 roku z uwagi na narodziny drugiego syna P. H. (1) wraz ze swoją partnerką postanowili zmienić mieszkanie na większe co miałyby się wiązać ze sprzedażą posiadanego do tej pory lokalu.

(Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420 zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Pozwany J. K. (1) mieszka obecnie na terenie Niemiec, gdzie prowadzi firmę o profilu ogólnobudowlanym. Do Niemiec zaczął jeździć jeszcze w okresie gdy studiował gdyż już wówczas zamieszkiwała tam jego siostra A.. W Polsce zamieszkują rodzice pozwanego , którzy posiadają dom, w którym poza nimi zamieszkuje również brat pozwanego z rodziną . Sam zaś pozwany na terenie Polski posiada sześćohektarowy sad czereśniowy.

(Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420 zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Po zawarciu związku małżeńskiego w dalszym ciągu częściej przebywał za granicą niż z żoną w Polsce. Ta sytuacja spowodowała iż małżeństwo pozwanego rozpadło się. Rozwód pozwanego orzeczony został w grudniu 2010 roku.. Ze związku małżeńskiego pozwany posiada dwóch synów nad którymi faktyczną opiekę , pomimo orzeczenia o powierzeniu wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom , sprawuje była żona pozwanego. W okresie po rozwiązaniu związku małżeńskiego stosunki pozwanego z byłą żoną nie układały się najlepiej. W konsekwencji doszło do wymeldowania pozwanego z mieszkania które zajmował będąc w związku a nadto do sytuacji w której w tym mieszkaniu nie mógł kontaktować się z dziećmi.

(zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Z uwagi na powyższą sytuację pozwany zaczął szukać mieszkania które z jednej strony służyłoby mu za miejsce do kontaktów z dziećmi z drugiej zaś strony mogłoby stanowić jakieś zabezpieczenie finansowe. Pozwany bywając w Polsce wśród członków swojej rodziny zasięgał informacji o możliwości zakupu mieszkania . W ten sposób przy okazji uroczystości rodzinnych w których uczestniczył dowiedział się iż mieszkanie chce sprzedać P. H. (2)

(Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420 zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Pozwany znał P. H. (1) gdyż jest on jego kuzynem i widywał go przy okazji spotkań rodzinnych. Również w jego ocenie uchodził on (P. H. (1)) za osobę majątną gdyż prowadził dobrze prosperujące przedsiębiorstwo , zatrudniając pracowników i inwestującego w budowę jakiś obiektów.

W trakcie prowadzonych rozmów pozwany ze swoim kuzynem uzgodnili wszystkie warunki na jakich ma zostać nabyte mieszkanie w tym cenę oraz okres w którym mieszkanie zostanie mu wydane. Ponieważ w okresie w którym miało dojść do zawarcia umowy pozwany inwestował w maszynę budowlaną nie posiadał wystarczającej do zakupu mieszkania kwoty. W związku z powyższym zwrócił o do swojej siostry A. K.-K. o pożyczkę , która pożyczyła mu 10000 euro. Pozwany z siostrą żadnej pisemnej umowy nie zawierał a w późniejszym terminie z pożyczonych środki się rozliczył

(Odpis skrócony aktu urodzenia T. K. k-320, Odpis skrócony aktu małżeństwa T. K. k-321, Odpis skrócony aktu urodzenia J. K. (1) k-322, Odpis skrócony aktu urodzenia J. K. (2) k-323,

Odpis skrócony aktu małżeństwa J. K. (2) k-324, Odpis skrócony aktu urodzenia P. H. (1) k-325 okoliczności znane Sądowi z urzędu a zawarte w aktach XIV C 1120/10, Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420, zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Umową sprzedaży z dnia 14 czerwca 2012 roku zawartej w formie aktu notarialnego w kancelarii notarialnej E. P. J. H. zbył na rzecz J. K. (1) będącym kuzynem zbywcy spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku nr. 14 przy ulicy (...) w P. składającego się z dwóch [pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki o powierzchni 45,60 m² znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.. Zgodnie z § 4 umowy jej strony postanowiły iż wydanie przedmiotu umowy nastąpi do dnia 31 grudnia 2012 roku. W § 5 strony ustaliły cenę sprzedaży na kwotę 100 000 zł, i kwota ta miała być zapłacona do dnia 17 czerwca 2012 roku. W § zaś 7 i 8 strony poddały się w trybie art. 777 § 1 pkt 4 egzekucji w zakresie zapłaty ceny oraz wydania lokalu.

(Akt Notarialny sporządzony w Kancelarii Notarialnej E. W. z dnia 14 czerwca 2012 roku k-31 -318)

Następnego dnia po zawarciu umowy pozwany przekazał P. H. (1) pieniądze w gotówce ,a ten ostatni wraz z rodziną w zakreślonym w umowie terminie wydał pozwanemu mieszkanie. Na tle postanowień zawartych w akcie notarialnym pomiędzy pozwanym a dłużnikiem do konfliktu nie doszło.

(Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420, zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Postanowieniem Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 26 kwietnia 2013r. w dniu 6 maja 2013 wszczęto postępowanie kontrolne u P. H. (2), a następnie kolejne postępowania kontrolne w rezultacie których stwierdzono iż zaległości tytułu zaległych zobowiązań podatkowych P. H. (1) wynoszą 1 746575,71 zł z czego 1132008,24 zł z tytułu podatku od towarów i usług, 268273,47 zł z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz (...).00zł z tytułu podatku dochodowego według stawki 19% od dochodów osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą lub działy specjalne produkcji rolnej

(Uzasadnienie decyzji Dyrektora Urzędu Kontroli skarbowej w P. z dnia 27 września 2013r.k-129v. Tytuł wykonawczy SM (...) k-18-19, SM (...) k-22-23, SM (...) k-24-25, SM (...) k-26-27, SM (...) k-28, SM (...) k-39, SM (...) k-50, SM (...) k-61, SM (...) k-73, SM (...) k-84, SM (...) k-95, SM (...) k-107, SM (...) k-105 oraz SM (...) k-117. Decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 27 września 2013r. nr (...) k-129-142, Decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 10 lutego 2014r nr PT- (...) - (...) k143-155,. Postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie ISA (...) k-155v-156 decyzja Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. z dnia 11 czerwca 2015 PP- (...) k-159-163, decyzją Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 26 czerwca 2015r. nr. (...) k-164 – 201, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 9 grudnia 2015r. nr (...) k-202-231, tytułem wykonawczym o nr. (...) k-232,234 a następnie stwierdzona ostateczną decyzją Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej P. z dnia 6 lutego 2014r. nr (...) k-236-248 tytułem wykonawczym o nr. (...) k-250, decyzja Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 5 lutego 2016r. nr. (...) k-257-290, decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w P. z dnia 16 listopada 2016r. nr. (...).k-292-313)

O wierzytelności powoda w stosunku do P. H. (3) pozwany dowiedział się z doręczonego mu pozwu. Sam zresztą P. H. (1) o prowadzonej u niego kontroli skarbowej nikomu nie mówił , w tym również i swojej żonie. Ostatecznie też nie

kupił większego mieszkania a wraz z żoną i dziećmi zamieszkuje u swoich rodziców. Z uwagi na wytoczenie niniejszego powództwa stosunki pomiędzy pozwanym a P. H. (1) bardzo się popsuły.

(Zeznania świadków P. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.08.37 – 00.32.05 zapisu rozprawy k-420, zeznanie świadka K. H. (1) k-419v protokołu rozprawy 00.32.55 – 00.49.14 zapisu rozprawy k-420, zeznania świadka A. K.-K. k-452v protokołu rozprawy 00.10.14 – 00.19.13 zapisu rozprawy k -454, zeznania pozwanego J. K. (1) k – 452v protokołu rozprawy 00.20.54 -00.51.23 zapisu rozprawy k – 454 i k -469 protokołu rozprawy 00.04.14 – 00.24.04 zapisu rozprawy k-470)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty urzędowe, które stały się podstawą jego ustaleń. Dokumenty urzędowe zostały sporządzone przez powołane do tego organy, w przepisanej formie i stanowiły dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone (por. art. 244 § 1 kpc).

Pozostałe dokumenty zgromadzone w niniejszej sprawie to dokumenty prywatne, które zgodnie z treścią art. 245 kpc stanowiły dowód tego, iż osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte. Sąd również uznał, że są one wiarygodne w całości.

Sąd dał wiarę zeznaniom złożonym tak przez przesłuchanych w sprawie świadków jak i pozwanego w całości. Sąd miał na uwadze, że świadek A. K. jest siostrą pozwanego, P. H. (4) jego kuzynem a K. H. (2) żoną kuzyna pozwanego jednakże w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań świadków, oraz twierdzeń stron nie można uznać, aby zeznania te złożone zostały na użytek niniejszego postępowania. Zeznania świadków były rzeczowe i spójne, zostały złożone w sposób szczerzy i spontaniczny. Nadto Sąd uznał, że zeznania świadków są wyważone, nie są w żaden sposób napastliwe, czy tendencyjne.

Oceniając zeznania pozwanego Sąd rzecz jasna dostrzegał, iż strona, jako osoba bezpośrednio zainteresowana wynikiem procesu, może przedstawiać fakty i je interpretować w korzystny dla siebie sposób. Dlatego też tak istotne znaczenie dla oceny zeznań stron miały inne przeprowadzone w sprawie dowody, co do których nie było podstaw do ich zakwestionowania. Przy takim założeniu należy stwierdzić, iż zeznania pozwanego były złożone w sposób szczerzy. Znajdują one bowiem wprost potwierdzenie w zeznaniach świadków wskazanych już wyżej, co do których – jak mowa wyżej – nie było podstaw do ich zakwestionowania.

Pozwany zeznawał zdaniem Sądu w sposób spontaniczny, logiczny, bez przejawiania niekorzystnych dla niego faktów. Sąd miał również na uwadze, iż twierdzenia pozwanego, czy to zawarte w jego pismach procesowych, czy też przedstawiane w toku procesu były spójne i konsekwentne. Zeznania pozwanego i ww. świadków tworzą pełen obraz stanu faktycznego, jaki miał miejsce. Podniesione przez niego okoliczności w całości znalazły potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Jednocześnie, zdaniem Sądu, nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż świadkowie i pozwany celowo uzgodnili treść swoich zeznań. Gdyby tak było w istocie, zeznania te byłyby ze sobą zgodne w najmniejszych szczegółach, o określonych zdarzeniach świadkowie i pozwana zeznawaliby w taki sam sposób. Tymczasem – zeznania pozwanego i świadków są raczej wzajemnie komplementarne. Zauważyć bowiem należy iż w wiele okoliczności wskazywanych tak przez pozwanego jak i świadków występują różnice jak chociażby w kwestii kiedy zostały przekazane P. H. (2) pieniądze za mieszkanie. Czy nastąpiło to przed zawarciem umowy jak podaje pozwany czy po jej zawarciu jak podawał P. H. (2). Dla rozstrzygnięcia bowiem sprawy ta okoliczność nie ma znaczenia a potwierdza ona spontaniczność składanych zeznań mając również na uwadze fakt iż zeznania te dotyczyły okresu paru lat wstecz do momentu ich składania.

Sąd zważył co następuje

Stosownie do treści art. 527 § 1 k.c. ***gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli***

może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Wedle § 2 tego przepisu **czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.** Dalej zaś zgodnie z treścią § 3 powoływanego przepisu **jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść osoba będąca w bliskim z nim stosunku domniemywa się, że osoba ta wiedziała iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli** Cytowane wyżej przepisy zostały zamieszczone w Tytule X Trzeciej Księgi Kodeksu cywilnego oznaczonym jako „Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika”. Już choćby to wskazuje, że istota ich polega na zapewnieniu ochrony wierzycielowi w sytuacji, gdy majątek dłużnika nie pozwala na przeprowadzenie egzekucji pozwalającej na zaspokojenie wymagalnej wierzytelności. Sytuację taką § 2 art. 527 k.c. określa jako niewypłacalność i uzależnia od niej możliwość domagania się uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Funkcja tzw. skargi pauliańskiej polega więc na ochronie wierzyciela przed niełojalnymi względem niego czynnościami prawnymi dłużnika, dokonany na korzyść osób trzecich (Z. Radwański, Zobowiązania – część ogólna, W-wa 1995, s.49).

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że mówiąc o ochronie wierzyciela na podstawie art. 527 i następnych Kodeksu cywilnego, ustawodawca posługuje się pewnym skrótowym myślowym. W istocie przedmiotem ochrony jest tutaj wierzytelność. Wierzytelność chroniona przez powołane wyżej przepisy musi istnieć i mieć charakter zaskarżalny (M. P.-S., Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Dom Wyżnego dawniczy ABC 1995, s. 40 i 42; wyrok SN z 15.02.2007 r. II CSK 452/06, OSNIC 2008 Zbiór Dodatkowy poz. 20).

Z powyższego wynika jednoznacznie, że podstawową przesłanką skargi pauliańskiej jest istnienie zaskarżalnej wierzytelności jako przedmiotu ochrony

W niniejszej sprawie powyższe rozważania wymagają modyfikacji o tyle, że przedmiotem ochrony jest wierzytelność publicznoprawna. Chodzi tu mianowicie o wierzytelności przysługujące Skarbowi Państwa, w którego imieniu działa Naczelnik Urzędu Skarbowego w P., z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego według stawki 19% od dochodów osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą lub działy specjalne produkcji rolnej za 2010r

W wyroku z dnia 27 października 2010 r. (II CSK 227/10; OSNC-ZD 2011/1/23) Sąd Najwyższy potwierdził, że skarga pauliańska (art. 527 k.c.) może mieć zastosowanie - w drodze analogii - także do ochrony należności podatkowych.

W wyroku z 1 czerwca 2011 r. Sąd Najwyższy podtrzymał swoją opinię i wskazał, że należy dopuścić wykorzystanie skargi pauliańskiej w drodze analogiae legis jako merytorycznego środka ochrony wierzytelności publicznoprawnych (II CSK 513/10; LEX nr 960505).

W wyroku z 29 maja 2015 r., rozważając inne zagadnienie, Sąd Najwyższy nie negował możliwości ochrony wierzytelności podatkowych za pomocą skargi pauliańskiej (V CSK 454/14; LEX nr 1771405).

W związku z powyższym pogląd o dopuszczalności ochrony wierzytelności publicznoprawnych (podatkowych) w drodze skargi pauliańskiej należy uznać za utrwalony. Przepisy art. 527-534 Kodeksu cywilnego będą tu miały zastosowanie w drodze analogii

W niniejszej sprawie zaskarżoną czynnością prawną była umowa sprzedaży z dnia 14 czerwca 2012 roku zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem E. W. (Rep. A Nr 6971 pomiędzy P. H. (5) oraz J. K. (1) na mocy której P. H. (2) sprzedał za kwotę 100 000 zł na rzecz swojego kuzyna (brata ciotecznego) J. K. (1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku nr. 14 przy ulicy (...) w P. składającego

się z dwóch [pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki o powierzchni 45,60 m² znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.

Wobec tego przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia zastosowania tzw. skargi paulińskiej uregulowanej w art. 527 kc i następnych..

Z wyżej już zacytowanego przepisu wynika, że aby przyznać wierzycielowi ochronę opartą na instytucji skargi paulińskiej, konieczne jest łączne spełnienie następujących przesłanek:

- 1) istnienie wierzytelności;
- 2) dokonanie czynności z osobą trzecią;
- 3) dokonanie czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli;
- 4) osiągnięcie korzyści majątkowej przez osobę trzecią;
- 5) działanie ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli;
- 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Istnienie powyższych przesłanek sprawia, że czynność prawna dłużnika jest bezskuteczna względem wierzyciela (bezskuteczność względna), a o bezskuteczności konstytutywnie orzeka sąd w procesie wytoczonym przeciwko osobie trzeciej, z którą dłużnik dokonał czynności, albo w drodze zarzutu podniesionego przeciw tej osobie (art. 531 § 1 k.c.) (A. J., Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, LEX, 2011).

Ad. 1) Z żądaniem uznania czynności prawnej za bezskuteczną względem siebie może wystąpić wierzyciel, przy czym jego wierzytelność musi istnieć najpóźniej w chwili zamknięcia rozprawy. W niniejszej sprawie, powodem jest Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. Z poczynionych ustaleń wynika, że na dzień złożenia powództwa wartość wierzytelności z tytułu zaległych zobowiązań podatkowych P. H. (1) wynosi 1 746 575,71 zł z czego 113 200 8,24 zł z tytułu podatku od towarów i usług, 268 273,47 zł z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz (...) 000 zł z tytułu podatku dochodowego według stawki 19% od dochodów osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą lub działy specjalne produkcji rolnej

Ad. 2) Bezsporny pozostaje fakt, że w dniu 14 czerwca 2012 roku zawarta została w formie aktu notarialnego przed notariuszem E. W. (Rep. A Nr 6971 pomiędzy P. H. (5) oraz J. K. (1) na mocy której P. H. (1) sprzedał za kwotę 100 000 zł na rzecz J. K. (1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku nr. 14 przy ulicy (...) w P. składającego się z dwóch [pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki o powierzchni 45,60 m² znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.

Ad. 3) Zgodnie z art. 527 § 2 kpc czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Jednocześnie należy podkreślić, że chodzi o rzeczywistą niewypłacalność dłużnika, ocenianą według chwili wystąpienia przez wierzyciela z akcją paulińską jak również chwili wyrokowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r. II CSK 503/07). Przez niewypłacalność rozumie się brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z zobowiązań finansowych.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje (okoliczności tej nie przeczy sam dłużnik) iż wszelkie podejmowane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. działania zmierzające do zaspokojenia wierzytelności okazały się być bezskuteczne. Jak wynika z niekwestionowanych przez dłużnika twierdzeń powoda zastosowane środki egzekucyjne w postaci chociażby zajęć rachunków bankowych z uwagi na brak środków przekraczających kwotę wolną od zajęć oraz wystąpienie zbiegów egzekucji nie doprowadziły do uregulowania należności Skarbu Państwa. Również i

inne działania podejmowane przez wierzyciela jak próby zajęcia wierzytelności dłużnika nie odniosły zamierzonego skutku.. Z informacji uzyskanych przez powoda wynika również iż P. H. (6) nie figuruje w elektronicznym rejestrze ksiąg wieczystych, w ewidencji gruntów i budynków, nie figuruje jako osoba zgłoszona do ubezpieczenia społecznego, uprawniona do pobierania świadczeń emerytalno rentowych, nie pobiera świadczeń w razie choroby i macierzyństwa oraz zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego. Ustalono też iż dłużnik nie figuruje również w ewidencji C. jako posiadacz pojazdu mechanicznego. W związku z powyższym postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika zostało umorzone.

Z powyższego, niewątpliwie wynika, że zarówno na dzień wniesienia skargi paulińskiej, jak i na dzień wyrokowania „P. H. (1) jest niewypłacalny.

Ad. 4 Korzyść majątkowa to zarówno nabyte na podstawie wadliwej czynności prawo majątkowe, jak i zwolnienie z obowiązku.. W przypadku bezskuteczności względnej na podstawie art. 527 i n. KC korzyść majątkowa jest powiązana z odpowiednim uszczupleniem majątku dłużnika. Korzyścią majątkową jest zatem również nabycie rzeczy od dłużnika także wtedy gdy osoba trzecia nabywając ją płaci za rzecz nabytą cenę odpowiadającą wartości rynkowej tej rzecz (SA w G. w wyr. z 28.10.1999 r. (I ACa 638/99, OSA 2002, Nr 2, poz. 14, . SN w wyr. z 17.6.2004 r. (V CK 619/03, L.),

Sąd przyjął zatem, że na skutek zawarcia umowy sprzedaży z dnia 14 czerwca 2012 roku zawartej w kancelarii notarialnej E. W. pomiędzy P. H. (1) a pozwanym J. K. (1) doszło do uzyskania korzyści majątkowej przez pozwanego.

Ad. 5) Kolejną przesłanką jest świadomość dłużnika o pokrzywdzeniu wierzyciela.

Z przepisu art. 527 KC wynika wprost, że roszczenie pauliańskie przysługuje tylko wtedy, gdy dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli towarzyszy dłużnikowi wtedy, gdy zdaje on sobie sprawę z tego, że następstwem dokonania przez niego czynności prawnej może być niemożność zaspokojenia wierzycieli z jego majątku. Nie musi być to świadomość pokrzywdzenia tego konkretnego wierzyciela, któremu przysługuje roszczenie pauliańskie, lecz wystarczy świadomość, że dokonana przez dłużnika czynność prawna może spowodować niemożność zaspokojenia ogółu wierzycieli (A. Ohanowicz, w: System PrCyw, t. III, cz. 1, 1981, s. 948; M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela, 1995, s. 115; Radwański, Zobowiązania, 2018, s. 32). Nie jest również wymagane, by dłużnikowi towarzyszył zamiar pokrzywdzenia wierzycieli (wyr. SN z 28.3.2003 r., IV CKN 1965/00, L.; wyr. SA w Poznaniu z 19.9.2006 r., I ACa 1021/05, niepubl.). Należy podzielić dominujący w orzecznictwie pogląd, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli ma rozeznanie co do tego, że w następstwie dokonanej przezeń czynności ucierpi materialny interes wierzyciela, zazwyczaj poprzez wyzbycie się w całości lub w części majątku nadającego się do egzekucji. Związana z tym niewypłacalność dłużnika nie musi być całkowita, byleby wystąpiła w większym rozmiarze niż przed dokonaniem czynności (art. 527 § 1 i 2 KC) [wyr. SN z 29.5.2007 r., V CSK 77/07, L.. Podobnie wyr. SA w Poznaniu z 12.5.2005 r., I ACa 1764/04, OSA 2006, Nr 3, poz. 8, w którym wskazano: "Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 KC, wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności, a pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia (wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej)", tak też wyr. SA w Warszawie z 19.11.1997 r., I ACa 737/97, OSA/War. 1998, Nr 4, poz. 36].

Przekładając powyżej przedstawione poglądy na grunt niniejszej sprawy nie sposób uznać aby w chwili dokonywania czynności dłużnik P. H. (1) miał świadomość iż zbywając na rzecz pozwanego mieszkanie pokrzywdzi powoda.

Na wstępie podnieść należy iż w momencie zbywania mieszkania nie miał on w ogóle świadomości iż powód posiada w stosunku do niego jakąkolwiek wierzytelność P. pozostaje iż zgodnie z art. 21§1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem zaistnienia zdarzenia z którym ustawa podatkowa wiąże powstanie takiego zobowiązania. Prawdą też jest iż wydane w trakcie kontroli zainicjowanych przez organy podatkowe decyzje podatkowe stwierdzające zobowiązania podatkowe nie tworzą nowych sytuacji w zakresie powstania stosunku prawnopodatkowego lecz stwierdzają jedynie ich powstanie z mocy samego prawa ze skutkiem

od momentu w jakim zdarzenie prawne zaistniało. Nie zmienia to jednak faktu iż w momencie dokonywania czynności żadna kontrola w stosunku do dłużnika nie była prowadzona.

Poza sporem pozostaje a wynika to wprost z twierdzenia powoda iż pierwsza kontrola w stosunku do dłużnika wszczęta została Postanowieniem Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w P. z dnia 26 kwietnia 2013r. w dniu 6 maja 2013 a więc blisko rok po zawartej przez dłużnika z pozwanym umowy. Poza sporem pozostaje też iż P. H. (1) działalność gospodarczą prowadzi od 2005 roku. Od tego też czasu zapewne rozliczał podatki i w ocenie sądu mógł zakładać iż rozlicza się ze Skarbem Państwa w sposób prawidłowy. W ocenie zatem Sądu w momencie dokonywania czynności nie mógł przewidywać iż z tytułu rozliczeń podatkowych powstaną u niego jakiekolwiek zaległości, chyba żeby rozmyślnie podejmował działania mające na celu uszczuplenie dochodów Państwa choć w tym zakresie powód nie czynił żadnych ustaleń.

W swoich zeznaniach dłużnik wskazywał powody dla których wtedy w 2012 roku podjął decyzje o sprzedaży mieszkania i w ocenie Sądu powody te (chęć zakupu większego mieszkania z uwagi na urodzenie się kolejnego dziecka) były całkowicie uzasadnione. Marginalnie podnieść jedynie należy iż działania dłużnika już po wykazaniu iż posiadał on zaległości podatkowe a przejawiające się tym iż ukrywa posiadane środki ocenić należy negatywnie.

Ad. 6) Ostatnią z przesłanek koniecznych do uznania zaskarżonej czynności za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela jest wiedza osoby trzeciej o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

W ocenie powoda w stanie faktycznym niniejszej sprawy zastosowanie znajdzie art. 527 § 3 k.c., z którego wynika, że jeżeli **wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść osoba będąca w bliskim z nim stosunku domniemywa się , że osoba ta wiedziała iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli**

Domniemanie ustanowione w art. 527 § 3 kc działa z korzyścią dla wierzyciela występującego ze skargą pauliańską. Wystarczy, że wykaże on, iż kwestionowana czynność prawna dokonana przez dłużnika przyniosła korzyść majątkową osobie pozostającej w bliskim z nim stosunku. W takim przypadku domniemywa się, że osoba ta wiedziała o świadomym pokrzywdzeniu wierzyciela przez dłużnika. To, czy stosunek łączący daną osobę z dłużnikiem może być uznany za bliski, jest z natury rzeczy ocenie i wymaga indywidualizacji w ramach okoliczności faktycznych każdej sprawy, przy czym chodzi tutaj o faktyczną relację dłużnika z osobą, na rzecz której następuje rozporządzenie korzyścią, a nie tylko o więzy rodzinne. W orzecznictwie przyjmuje się, że nie ma katalogu osób pozostających w bliskim stosunku z dłużnikiem, okolicznościami przemawiającymi zaś za przypisaniem danej osobie stosunku bliskości mogą być: wieloletnia znajomość, przyjazne stosunki koleżeńskie, poręczenie za kogoś kredytu, powiązania gospodarcze czy planowanie wspólnej działalności gospodarczej (wyr. SA w Poznaniu z 20.9.1995 r., I ACr 235/95, OSA 1996, Nr 1, poz. 5), więzy rodzinne, przyjaźń, koleżeństwo, pozostawanie w relacji zaufanego pracownika, podwładnego itp. (wyr. SA w Gdańsku z 10.1.1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, Nr 2, poz. 6), utrzymywanie stałych kontaktów handlowych (wyr. SN z 24.4.1996 r., I CRN 61/96, OSNC 1996, Nr 9, poz. 125), a nawet – co może być dyskusyjne – sporadyczne kontakty gospodarcze pomiędzy dłużnikiem działającym z pokrzywdzeniem wierzyciela a osobą trzecią, którym towarzyszą innego rodzaju relacje o charakterze majątkowym lub niemajątkowym (wyr. SN z 9.3.2007 r., V CSK 473/06, OSNC 2008, Nr 2, poz. 27).

Jest ono domniemaniem usuwalnym, stąd też osoba trzecia może wykazywać, że mimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o świadomym działaniu dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć (por. wyr. SN z 16.4.2008 r., V CSK 564/07, L.; wyr. SA w Katowicach z 4.10.2017 r., V ACa 914/16, L.).

Mając na uwadze przytoczone wyżej uwagi odnosząc je do niniejszej sprawy poza sporem pozostaje iż dłużnik z pozwanym są członkami rodziny. W ocenie jednak Sądu trudno jednak przyjąć aby pomiędzy wskazanymi wyżej osobami istniał stosunek bliskości w rozumieniu art. 527§3 kc. Z zeznań tak bowiem pozwanego jak i przesłuchanych w sprawie świadków w tym dłużnika wynika iż kontakty pozwanego z dłużnikiem były sporadyczne i miały miejsce tylko przy okazji większych uroczystości rodzinnych , nie częściej niż raz dwa razy w roku. Nieobojętne jest tu także

i to iż pozwany na co dzień zamieszkuje na terenie Niemiec a do Polski przyjeżdżał tylko w celu realizacji kontaktów z córkami po rozwiązaniu małżeństwa z ich matką

Nawet jednak gdyby uznać iż pomiędzy pozwanym a dłużnikiem istnieje stosunek bliskości to mając na uwadze fakt iż przepis art. 527 § 3 KC wymaga aby osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. (wyr. SA w Warszawie z 11.10.2017 r. V ACa 100/17, L.), to nie można uznać aby pozwany miał taką świadomość z uwagi iż w momencie dokonywania czynności takiej świadomości nie mógł mieć dłużnik o czym mowa była już wyżej w pkt 5

Podsumowując, Sąd przyjął, że w niniejszej sprawie powód nie wykazał istnienia wszystkich przesłanek koniecznych dla zastosowania ochrony wierzyciela z art. 527 kc i następnych i w związku z tym powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w punkcie drugim wyroku. Powód jako strona, która w całości przegrał proces, powinien zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty procesu.

Pozwany był reprezentowany przez adwokata. W związku z tym na poniesione przez niego koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika, którego wysokość ustalona została na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz.1800: zm. Dz.U. z 2016r. poz 1668; z 2017r. poz.1797 Zgodnie z przedmiotowymi regulacjami, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia pozwu stawki minimalne przy wartości przedmiotu sporu powyżej 50 000 do 200 000 wynosi 5400 zł i taka kwotę należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego..

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

/-/SSO Przemysław Okowicki